บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะในกรุงเทพมหานครนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

1.2 ปัจจัยด้านการทำงาน

ส่วนที่ 2 ภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

2.1 ภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

2.2 ระดับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

3.1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

3.2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการทำงานกับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ทำนายภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม อายุ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพเดิม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
อายุ		
≤ 30 ปี	79	18.0
31-40 ปี	164	37.4
41-50 ปี	150	34.1
> 50 ปี	46	10.5
Minimum = 20 ปี Maximum = 59 ปี		
Average = 39.14 ปี S.D. = 8.618		
ศาสนา		
พุทธ	413	94.1
อิสลาม	26	5.9
ภูมิลำเนา		
กรุงเทพมหานคร	169	38.5
เขตภาคกลาง	155	35.3
เขตภาคอีสาน	96	21.9
เขตภาคตะวันออก	10	2.3
เขตภาคตะวันตก	3	0.7
เขตภาคเหนือ	4	0.9
เขตภาคใต้	2	0.4

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม อายุ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพเดิม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	56	12.8
คู่	348	79.3
หย่า	16	3.6
หม้าย	13	3.0
แยกกันอยู่	6	1.3
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	6	1.4
ประถมศึกษา	297	67.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	84	19.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	44	10.0
ปริญญาตรี/ปวส.	8	1.8
อาชีพเดิม		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	20	4.6
นักเรียน/นักศึกษา	9	2.0
รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน	231	52.6
เกษตรกรรม/ประมง	76	17.3
ค้าขาย	27	6.2
ทำงานเอกชน	25	5.7
อื่นๆ	51	11.6

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 439 คน ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาคือช่วงอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.1 อายุช่วง 20-30 ปี ร้อยละ 18.0 และอายุช่วง 51-60 ปี ร้อยละ 10.5 โดยอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 39.14 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.618 ซึ่งในจำนวนทั้งหมดนี้พนักงานเก็บขยะที่มีอายุต่ำสุดคือ 20 ปี และอายุสูงสุดคือ 59 ปี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 94.1 และมีเพียงร้อยละ 5.9 เท่านั้นที่นับถือศาสนาอิสลาม สำหรับภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาคือ เขตภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.3 เขตภาคอีสาน ร้อยละ 21.9 เขตภาคตะวันออก ร้อยละ 2.3 เขตภาคตะวันตก ร้อยละ 0.7 เขตภาคเหนือ ร้อยละ0.9 และมีเพียงร้อยละ 0.4 ที่อยู่เขตภาคใต้ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในสถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 79.3 รองลงมาคือ สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 12.8 หย่า ร้อยละ 3.6 หม้าย ร้อยละ 3.0 และแยกกันอยู่มีเพียงร้อยละ 1.3

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 67.7 รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 19.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 10.0 ระดับปริญญาตรี/ปวส. ร้อยละ1.8 และร้อยละ 1.4 ที่ไม่ได้รับการศึกษา สำหรับอาชีพเดิมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 52.6 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรม/ประมง คิดเป็นร้อยละ 17.3 อาชีพอื่นๆ ร้อยละ 11.6 ค้าขาย ร้อยละ 6.2 ทำงานเอกชน ร้อยละ5.7 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 4.6 สำหรับนักเรียน/นักศึกษาพบน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 2.0

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามรายได้ สถานภาพทางการเงิน ภาระหนี้สิน และภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
รายได้		
ไม่เกิน 5,000 บาท	93	21.2
5,001 - 10,000 บาท	265	60.4
มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป	81	18.4
Minimum = 3,000 บาท Maximum = 18,000 บาท		
Average = 7,823.00 บาท S.D. = 2,921.374		
สถานภาพทางการเงิน		
พอใช้และมีเงินเหลือเก็บ	41	9.4
พอใช้แต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ	231	52.6
ไม่พอใช้ต้องหยิบยืม/เป็นหนี้	167	38.0
ภาระหนี้สิน		
ไม่มี	132	30.1
มี	307	69.9
<u>จำนวนภาระหนี้สิน</u> (บาทต่อเดือน)		
น้อยกว่า 5,000 บาท	272	88.6
มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป	35	11.4
Minimum = 50 บาท Maximum = 13,000 บาท		
Average = 3,010.15 บาท S.D. = 2,185.931		

ตารางที่ 2 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามรายได้ สถานภาพทางการเงิน ภาระหนี้สิน และภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
ภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว		
ไม่มี	45	10.2
มี	394	89.8
จำนวน 1-2 คน	135	34.3
จำนวน 3-4 คน	206	52.3
จำนวนมากกว่า 4 คน	53	13.4
Minimum = 1 คน Maximum = 10 คน		
Average = 3.14 คน S.D. = 1.365		

จากตารางที่ 2 ในเรื่องรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมจากรายได้หลักและรายได้เสริม พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 60.4 รองลงมาคือ รายได้อยู่ในช่วงน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.2 และมีเพียงร้อยละ 18.4 ที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน โดยมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 7,823 บาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2,921.374 ซึ่งในจำนวนทั้งหมดนี้ พนักงานเก็บขยะที่มีรายได้ต่ำสุดคือ 3,000 บาท และรายได้สูงสุดคือ 18,000 บาท สถานภาพทางการเงินในแต่ละเดือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.6 พอใช้แต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ รองลงมาคือ ไม่พอใช้ต้องหยิบยืม/เป็นหนี้ คิดเป็นร้อยละ 38.0 และมีเพียงร้อยละ 9.4 เท่านั้นที่พอใช้และมีเงินเหลือเก็บ

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 69.9 และไม่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 30.1 โดยพบว่า ภาระหนี้สินที่กลุ่มตัวอย่างต้องผ่อนชำระในแต่ละเดือนมีตั้งแต่ 50-13,000 บาท ภาระหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 3,010.15 บาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2,185.931 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินที่ต้องผ่อนชำระน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 88.6 และมีเพียงร้อยละ 11.4 ที่มีภาระหนี้สินต้องผ่อนชำระ 5,000 บาทขึ้นไป สำหรับในเรื่องภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว ส่วนใหญ่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 89.8 และไม่มีภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 10.2 จากกลุ่มตัวอย่างที่มีภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่ต้องรับผิดชอบจำนวน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 รองลงมาคือ มีจำนวนสมาชิก 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3

และมีร้อยละ 13.4 ที่มีจำนวนสมาชิกที่ต้องรับผิดชอบมากกว่า 4 คนขึ้นไป จำนวนสมาชิกเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 คน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.365 ซึ่งในจำนวนทั้งหมดนี้พนักงานเก็บขยะมีจำนวนสมาชิกที่ต้องดูแลรับผิดชอบต่ำสุดคือ 1 คน และสูงสุดคือ 10 คน

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามการมีโรคประจำตัว (โรคทางกาย)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
โรคประจำตัว (โรคทางกาย)		
ไม่มี	332	75.6
มี	107	24.4
<u>มีโรคประจำตัว</u>		
โรคระบบทางเดินหายใจ	16	15.0
- โรคหวัด	9	8.4
- โรคไซนัส	4	3.8
- โรคหอบหืด	3	2.8
โรคระบบหลอดเลือดและหัวใจ	15	14.0
- โรคความดันสูง	10	9.3
- โรคความดันต่ำ	2	1.9
- โรคไขมันอุดตัน	1	0.9
- โรคหัวใจ	2	1.9
โรคระบบทางเดินอาหารและลำไส้	11	10.3
- โรคกระเพาะอาหาร	6	5.6
- โรคริดสีดวงทวารหนัก	2	1.9
- โรคท้องเสีย/ปวดท้อง	3	2.8
โรคไขข้อและกระดูก	9	8.4
- โรคไขข้ออักเสบ	4	3.7
- โรคกระดูกเสื่อม/เข่าเสื่อม	5	4.7

ตารางที่ 3 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามการมีโรคประจำตัว (โรคทางกาย)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
โรคปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ (ตามร่างกาย)	23	21.6
โรคปวดศีรษะ	5	4.7
โรคภูมิแพ้	8	7.5
โรคผิวหนัง	6	5.6
โรคเกี่ยวกับหู/การได้ยิน	1	0.9
โรคเกี่ยวกับตา	1	0.9
โรคเบาหวาน	8	7.5
โรคความผิดปกติท่อทางเดินปัสสาวะ (นิ่วท่อไต)	1	0.9
โรคความผิดปกติของตับ (ไวรัสตับอักเสบบี)	1	0.9
โรคต่อมไร้ท่อ (ไทรอยด์)	1	0.9
โรคไส้เลื่อน	1	0.9
ช่วงเวลาการมีโรคประจำตัว (n=107)		
ก่อนทำอาชีพเก็บขยะ	14	13.1
หลังทำอาชีพเก็บขยะ	93	86.9

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 75.6 และไม่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 24.4 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัว ส่วนใหญ่เป็นโรคปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 21.6 รองลงมาคือ โรคระบบทางเดินหายใจ คิดเป็นร้อยละ 15.0 โรคระบบหลอดเลือดและหัวใจ ร้อยละ 14.0 โรคระบบทางเดินอาหารและลำไส้ ร้อยละ 10.3 โรคไขข้อและกระดูก ร้อยละ 8.4 โรคภูมิแพ้ โรคเบาหวาน และโรคผิวหนัง คิดเป็นร้อยละ 7.5, 7.5 และ5.6 ตามลำดับ ซึ่งในจำนวนนี้พบว่า ส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวหลังจากทำอาชีพเก็บขยะ คิดเป็นร้อยละ 86.9 และมีเพียงร้อยละ 13.1 ที่มีโรคประจำตัวก่อนเข้ามาทำอาชีพเก็บขยะ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามการมีโรคประจำตัว (โรคทางกาย) และช่วงเวลาที่เริ่มมีโรคประจำตัว (ก่อนทำอาชีพเก็บขยะและหลังทำอาชีพเก็บขยะ)

ช่วงเวลาที่เริ่มมีโรค / ประเภทโรคประจำตัว	จำนวน	ร้อยละ	ก่อนทำอาชีพเก็บขยะ		หลังทำอาชีพเก็บขยะ	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคระบบทางเดินหายใจ	16	15.0	2	1.9	14	13.1
- โรคหวัด	9	8.4	0	0	9	8.4
- โรคไซนัส	4	3.7	0	0	4	3.7
- โรคหอบหืด	3	2.8	2	1.9	1	0.9
โรคระบบหลอดเลือดและหัวใจ	15	14.0	2	1.9	13	12.1
- โรคความดันสูง	10	9.3	2	1.9	8	7.4
- โรคความดันต่ำ	2	1.9	0	0	2	1.9
- โรคไขมันอุดตัน	1	0.9	0	0	1	0.9
- โรคหัวใจ	2	1.9	0	0	2	1.9
โรคระบบทางเดินอาหารและลำไส้	11	10.3	5	4.7	6	5.6
- โรคกระเพาะอาหาร	6	5.6	3	2.8	3	2.8
- โรคริดสีดวงทวารหนัก	2	1.9	1	0.9	1	0.9
- โรคท้องเสีย/ปวดท้อง	3	2.8	1	0.9	2	1.9
โรคไขข้อและกระดูก	9	8.4	0	0	9	8.4
- โรคไขข้ออักเสบ	4	3.7	0	0	4	3.7
- โรคกระดูกเสื่อม/เข่าเสื่อม	5	4.7	0	0	5	4.7
โรคปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ (ตามร่างกาย)	23	21.6	0	0	23	21.6
โรคปวดศีรษะ	5	4.7	0	0	5	4.7
โรคภูมิแพ้	8	7.5	3	2.8	5	4.7
โรคผิวหนัง	6	5.6	0	0	6	5.6

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามการมีโรคประจำตัว (โรคทางกาย) และช่วงเวลาที่เริ่มมีโรคประจำตัว (ก่อนทำอาชีพเก็บขยะและหลังทำอาชีพเก็บขยะ)

ช่วงเวลาที่เริ่มมีโรค / ประเภทโรคประจำตัว	จำนวน	ร้อยละ	ก่อนทำอาชีพเก็บขยะ		หลังทำอาชีพเก็บขยะ	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคเกี่ยวกับหู/การได้ยิน	1	0.9	0	0	1	0.9
โรคเกี่ยวกับตา	1	0.9	0	0	1	0.9
โรคเบาหวาน	8	7.5	0	0	8	7.5
โรคความผิดปกติท่อทางเดินปัสสาวะ (นิ่วท่อไต)	1	0.9	1	0.9	0	0
โรคความผิดปกติของตับ (ไวรัสตับอักเสบบี)	1	0.9	1	0.9	0	0
โรคต่อมไร้ท่อ (ไทรอยด์)	1	0.9	0	0	1	0.9
โรคไส้เลื่อน	1	0.9	0	0	1	0.9
รวม	107	100	14	13.1	93	86.9

จากตารางที่ 4 แสดงการแบ่งช่วงเวลาการมีโรคประจำตัวเป็นก่อนทำอาชีพเก็บขยะและหลังทำอาชีพเก็บขยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีโรคประจำตัวเพิ่มขึ้นหลังจากทำอาชีพเก็บขยะ กล่าวคือ ก่อนเข้ามาทำอาชีพเก็บขยะ กลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 13.1 มีอัตราเพิ่มขึ้นหลังจากทำอาชีพเก็บขยะ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวหลังจากเข้ามาทำอาชีพเก็บขยะ คิดเป็นร้อยละ 86.9 ซึ่งในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นโรคปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 21.6 รองลงมาคือ โรคระบบทางเดินหายใจ คิดเป็นร้อยละ 13.1 โรคระบบหลอดเลือดและหัวใจ ร้อยละ 12.1 โรคไขข้อและกระดูก ร้อยละ 8.4 โรคเบาหวาน ร้อยละ 7.5 โรคระบบทางเดินอาหารและลำไส้ ร้อยละ 5.6 และโรคผิวหนัง ร้อยละ 5.6

สำหรับในช่วงก่อนเข้ามาทำอาชีพเก็บขยะกลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 13.1 ซึ่งในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นโรคระบบทางเดินอาหารและลำไส้ คิดเป็นร้อยละ 4.6 รองลงมาคือ โรคภูมิแพ้ คิดเป็นร้อยละ 2.8 โรคระบบทางเดินหายใจ ร้อยละ 1.9 โรคระบบหลอดเลือดและหัวใจ ร้อยละ 1.9 โรคความผิดปกติท่อทางเดินปัสสาวะ (นิ่วท่อไต) และโรคความผิดปกติของตับ (ไวรัสตับอักเสบบี) คิดเป็นร้อยละ 0.9 และ0.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 **แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามการใช้ยาและสารเสพติด**

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
การใช้ยาและสารเสพติด		
ไม่ใช้	102	23.2
ใช้	337	76.8
ประเภทของยาและสารเสพติด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ยาแก้ปวด	196	58.2
ยาขยัน/ยาบ้า	1	0.3
เครื่องดื่มประเภทชูกำลัง	181	53.7
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	81	24.0
กาแฟ	155	46.0
บุหรี่	172	51.0

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้ยาและสารเสพติด คิดเป็นร้อยละ 76.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการใช้ยาและสารเสพติด คิดเป็นร้อยละ 23.2 ในกลุ่มที่มีการใช้ยาและสารเสพติด พบว่า ยาและสารเสพติดที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุดคือ ยาแก้ปวด คิดเป็นร้อยละ 58.2 รองลงมาคือ เครื่องดื่มประเภทชูกำลัง คิดเป็นร้อยละ 53.7 บุหรี่ ร้อยละ 51.0 กาแฟ ร้อยละ 46.0 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 24.0 สำหรับยาขยัน/ยาบ้าพบน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 0.3 เท่านั้น

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามประเภทยา/สารเสพติด และช่วงเวลาที่เริ่มใช้ยา/สารเสพติด (ก่อนทำอาชีพเก็บขยะและหลังทำอาชีพเก็บขยะ)

ช่วงเวลาที่เริ่มใช้ / ประเภทยา/สารเสพติด	จำนวน	ร้อยละ	ก่อนทำอาชีพเก็บขยะ		หลังทำอาชีพเก็บขยะ	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ยาแก้ปวด	196	58.2	86	25.5	110	32.7
ยาขยัน/ยาบ้า	1	0.3	1	0.3	0	0
เครื่องดื่มประเภทชูกำลัง	181	53.7	66	19.6	115	34.1
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	81	24.0	38	11.3	43	12.7
กาแฟ	155	46.0	56	16.6	99	29.4
บุหรี่	172	51.0	126	37.4	46	13.6

จากตารางที่ 6 แสดงการแบ่งช่วงเวลาการใช้ยาและสารเสพติดเป็นก่อนทำอาชีพเก็บขยะและหลังทำอาชีพเก็บขยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ยาและสารเสพติดเพิ่มขึ้นหลังจากทำอาชีพเก็บขยะ ซึ่งยาและสารเสพติดที่กลุ่มตัวอย่างใช้ก่อนเข้ามาทำอาชีพเก็บขยะมากที่สุดคือ บุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาคือ ยาแก้ปวด คิดเป็นร้อยละ 25.5 เครื่องดื่มประเภทชูกำลัง ร้อยละ 19.6 กาแฟ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาขยัน/ยาบ้า คิดเป็นร้อยละ 16.6, 11.3 และ0.3 ตามลำดับ สำหรับยาและสารเสพติดที่กลุ่มตัวอย่างใช้หลังจากเข้ามาทำอาชีพเก็บขยะมากที่สุดคือ เครื่องดื่มประเภทชูกำลัง คิดเป็นร้อยละ 34.1 รองลงมาคือ ยาแก้ปวด คิดเป็นร้อยละ 32.7 กาแฟ ร้อยละ 29.4 บุหรี่และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 13.6 และ12.7 ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยด้านการทำงาน

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยด้านการทำงาน จำแนกตามอายุงาน เวลาในการปฏิบัติงาน และจำนวนชั่วโมงการทำงาน

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
อายุงาน		
≤ 5 ปี	146	33.2
6 - 10 ปี	170	38.7
11-15 ปี	64	14.6
16-20 ปี	32	7.3
> 20 ปี	27	6.2
Minimum = 1 ปี Maximum = 34 ปี		
Average = 9.04 ปี S.D. = 6.607		
เวลาในการปฏิบัติงาน		
ทำงาน 1 ผลัด	434	98.9
ทำงานมากกว่า 1 ผลัด	5	1.1
ช่วงเวลาทำงาน		
ช่วงเช้า	266	60.6
ช่วงบ่าย	49	11.2
ช่วงกลางคืน	119	27.1
ช่วงอื่นๆ (เช้า-บ่าย, บ่าย-กลางคืน)	5	1.1
จำนวนชั่วโมงการทำงาน		
น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	32	7.3
8 – 12 ชั่วโมง	385	87.7
มากกว่า 12 ชั่วโมง	22	5.0
Minimum = 3 ชั่วโมง Maximum = 15 ชั่วโมง		
Average = 8.64 ชั่วโมง S.D. = 1.627		

จากตารางที่ 7 ในเรื่องอายุการทำงานของพนักงานเก็บขยะ โดยวัดจากระยะเวลาที่เข้ามาทำงานเก็บขยะ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานอยู่ในช่วง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมาคือ มีอายุการทำงานน้อยกว่า 5ปี คิดเป็นร้อยละ 33.2 ส่วนอายุการทำงานในช่วง 11-15 ปี ร้อยละ 14.6 อายุการทำงานในช่วง 16-20 ปี ร้อยละ 7.3 และอายุการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6.2 โดยค่าเฉลี่ยของอายุการทำงานเท่ากับ 9.04 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.607 ซึ่งในจำนวนทั้งหมดนี้พนักงานเก็บขยะมีอายุการทำงานน้อยสุดคือ 1 ปี และอายุการทำงานสูงสุดคือ 34 ปี

สำหรับเวลาในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการทำงาน 1 ผลัด คิดเป็นร้อยละ 98.9 และมีเพียงร้อยละ 1.1 ที่มีการทำงานมากกว่า 1 ผลัด

สำหรับช่วงเวลาในการทำงานส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างทำงานในช่วงเช้า คิดเป็นร้อยละ 60.6 รองลงมาคือ ทำงานช่วงกลางคืน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ทำงานช่วงบ่าย ร้อยละ 11.2 และมีเพียงร้อยละ 1.1 เท่านั้นที่มีการทำงานในช่วงอื่นๆ คือ ทำงานในช่วงเช้ากับบ่าย และทำงานในช่วงบ่ายกับกลางคืน

สำหรับจำนวนชั่วโมงการทำงานเก็บขยะในแต่ละวัน มีตั้งแต่ 3-15 ชั่วโมง โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงการทำงาน 8-12 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 87.7 รองลงมาคือมีจำนวนชั่วโมงการทำงานต่ำกว่า 8 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 7.3 และมีร้อยละ 5.0 ที่จำนวนชั่วโมงการทำงานมากกว่า 12 ชั่วโมง โดยมีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยเท่ากับ 8.64 ชั่วโมง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.627 ซึ่งจำนวนชั่วโมงการทำงานจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับปริมาณขยะในแต่ละพื้นที่และเส้นทางการเก็บขนขยะ โดยจำนวนชั่วโมงการทำงานนี้จะรวมถึงชั่วโมงที่พักจากการเก็บขยะด้วย

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยด้านการทำงาน จำแนกตามเหตุผลในการเลือกทำงาน และความเสี่ยงในการทำงาน

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
เหตุผลในการเลือกทำงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เป็นอาชีพที่คนในครอบครัวทำอาชีพนี้อยู่แล้ว	96	21.9
เป็นอาชีพที่มีรายได้ประจำ	324	73.8
เป็นอาชีพที่ไม่จำกัดวุฒิการศึกษา	281	64.0
เหตุผลอื่นๆ	31	7.1
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงในการทำงาน		
ไม่มี	40	9.1
มี	399	90.9
ประเภทของความเสี่ยง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค	374	93.7
เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ	332	83.2
เสี่ยงต่ออื่นๆ	8	2.0

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 73.8 มีเหตุผลในการเลือกทำงานอาชีพเก็บขยะว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ประจำ รองลงมาคือ เป็นอาชีพที่ไม่จำกัดวุฒิการศึกษา ร้อยละ 64.0 เป็นอาชีพที่คนในครอบครัวทำอาชีพนี้อยู่แล้ว ร้อยละ 21.9 และมีเหตุผลอื่นๆ ร้อยละ 7.1 เช่น มีสวัสดิการดี, มีความมั่นคง และไม่มีงานทำ เป็นต้น

สำหรับความเสี่ยงในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการทำงานเก็บขยะมีความเสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 90.9 และมีเพียงร้อยละ 9.1 ที่มีความคิดเห็นว่าการทำงานเก็บขยะไม่มีความเสี่ยง ซึ่งความเสี่ยงในการทำงานที่พนักงานเก็บขยะมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค ร้อยละ 93.7 ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 83.2 และความเสี่ยงต่ออื่นๆ มีเพียงร้อยละ 2.0

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยด้านการทำงาน จำแนกตามอุบัติเหตุ และผลกระทบจากอุบัติเหตุ

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
อุบัติเหตุ		
ไม่เคย	262	59.7
เคย	177	40.3
ประเภทของอุบัติเหตุ (n=177)		
อุบัติเหตุจากกองขยะ	125	70.6
- ของมีคมบาด (โลหะ กระเบื้อง แก้ว กระจก เข่ง)	99	55.9
- ของแหลมตำ (ไม้แหลม ตะปู เหล็ก)	26	14.7
อุบัติเหตุจากรถ	52	29.4
- ตกรถ	18	10.2
- รถชน/เฉี่ยว	22	12.4
- รถยางแตก/รถล้มคว่ำ/รถตกหลุม	5	2.8
- ข้อมือเคล็ด/เท้าแพง	4	2.3
- ถังขยะทับ/ฝารถอัดขยะหนีบเท้า	3	1.7
ผลกระทบจากอุบัติเหตุ (n=177)		
ไม่มี	102	57.6
มี	75	42.4
ประเภทของผลกระทบ (n=75)		
ผลกระทบต่อการบาดเจ็บ	57	76.1
- ปวดกล้ามเนื้อ (เจ็บปวดตามร่างกาย)	17	22.7
- เป็นบาดแผล	26	34.7
- บวมอักเสบ	8	10.7
- เย็บแผล	4	5.3
- เจ็บป่วย	2	2.7

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยด้านการทำงาน จำแนกตามอุบัติเหตุ และผลกระทบจากอุบัติเหตุ

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผลกระทบต่อการงาน	10	13.3
- ขาดรายได้	1	1.3
- หยุดงาน/หยุดรักษา	9	12.0
ผลกระทบต่ออวัยวะร่างกาย	8	10.6
- เอ็นแขนซ้ายขาด	1	1.3
- กระดูกหัก/ขาหัก	4	5.3
- เดินไม่ได้/เดินไม่ถนัด	2	2.7
- เสียนิ้ว	1	1.3

จากตารางที่ 9 ในเรื่องอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขยะ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.7 ไม่เคยเกิดอุบัติเหตุ และมีร้อยละ 40.3 ที่เคยเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานเก็บขยะ ซึ่งในจำนวนนี้ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับอุบัติเหตุจากกองขยะ คิดเป็นร้อยละ 70.6 โดยอุบัติเหตุจากกองขยะมากที่สุดคือ ของมีคมบาด คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือ ของแหลมตำ คิดเป็นร้อยละ 14.7 สำหรับอุบัติเหตุจากรถ คิดเป็นร้อยละ 29.4 โดยอุบัติเหตุจากรถมากที่สุดคือ รถชน/เฉี่ยว ร้อยละ 12.4 รองลงมาคือ ตกรถ ร้อยละ 10.2 รถยางแตก/รถล้มคว่ำ/รถตกหลุม ร้อยละ2.8 ข้อมือเคล็ด/เท้าแพง และถังขยะทับ/ฝารถอัดขยะหนีบเท้า ร้อยละ 2.3 และ1.7 ตามลำดับ

ในกลุ่มที่เคยเกิดอุบัติเหตุ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีผลกระทบจากอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 57.6 และมีผลกระทบจากอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 42.4 ซึ่งในจำนวนนี้ พบว่า ส่วนใหญ่มีผลกระทบต่อการบาดเจ็บ คิดเป็นร้อยละ 76.1 โดยผลกระทบต่อการบาดเจ็บมากที่สุดคือ เป็นบาดแผล ร้อยละ 34.7 รองลงมาคือ ปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 22.7 บวมอักเสบ เยิบแผล และเจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 10.7, 5.3 และ2.7 ตามลำดับ สำหรับผลกระทบที่รองลงมาคือ ผลกระทบต่อการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 13.3 โดยผลกระทบต่อการทำงานมากที่สุด คือ การหยุดงาน/หยุดรักษา ร้อยละ 12.0 และการขาดรายได้ มีเพียงร้อยละ 1.3 สำหรับผลกระทบต่ออวัยวะร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 10.6 โดยผลกระทบต่ออวัยวะร่างกายมากที่สุดคือ กระดูกหัก/ขาหัก ร้อยละ 5.3 รองลงมาคือ เดินไม่ได้/เดินไม่ถนัด ร้อยละ 2.7 เอ็นแขนซ้ายขาด และเสียนิ้ว ร้อยละ 1.3 และ1.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยด้านการทำงาน จำแนกตามอาชีพเสริม

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
อาชีพเสริม		
ไม่มี	329	74.9
มี	110	25.1
ประเภทของอาชีพเสริม (n=110)		
รับจ้างทั่วไป/ผู้ใช้แรงงาน	73	66.4
ค้าขาย	29	26.4
เกษตรกรรม/ประมง	4	3.6
นักศึกษา	1	0.9
ทำงานบริษัท	3	2.7

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริมอื่นนอกเหนือจากการทำงานเก็บขยะ คิดเป็นร้อยละ 74.9 และมีเพียงร้อยละ 25.1 ที่มีอาชีพเสริมนอกเหนือจากนี้ โดยประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 66.4 รองลงมาคือ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 26.4 อาชีพเกษตรกรรม/ประมง ร้อยละ 3.6 ทำงานบริษัท ร้อยละ 2.7 และมีร้อยละ 0.9 ที่เป็นนักศึกษา

ส่วนที่ 2 ภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

2.1 ภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขยะ จำแนกตามภาวะสุขภาพจิต

ภาวะสุขภาพจิต	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
ภาวะสุขภาพจิตปกติ	346	78.8
มีปัญหาสุขภาพจิต	93	21.2

จากตารางที่ 11 พบว่า พนักงานเก็บขยะส่วนใหญ่มีภาวะสุขภาพจิตปกติ จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8 และพนักงานเก็บขยะที่มีปัญหาภาวะสุขภาพจิต มีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2

2.2 ระดับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคำตอบจากแบบคัดกรองภาวะสุขภาพจิตมาทำการวิเคราะห์ ปรากฏผลตามตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

ภาวะสุขภาพจิต	จำนวน (n=439)	ร้อยละ
<u>คะแนนภาวะสุขภาพจิต</u> (Mini = 0 , Max = 20) (X = 2.30) (SD. = 3.368)		
0 คะแนน	162	36.9
1 คะแนน	98	22.3
2 คะแนน	50	11.4
3 คะแนน	36	8.2
4 คะแนน	22	5.0
5 คะแนน	11	2.5
6 คะแนน	17	3.9
7 คะแนน	8	1.8
8 คะแนน	7	1.6
9 คะแนน	6	1.4
10 คะแนน	5	1.1
11 คะแนน	3	0.7
12 คะแนน	4	0.9
13 คะแนน	2	0.5
14 คะแนน	-	-
15 คะแนน	1	0.2
16 คะแนน	2	0.5
17 คะแนน	3	0.7
18 คะแนน	1	0.2
19 คะแนน	-	-
20 คะแนน	1	0.2

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 439 คน มีคะแนนภาวะสุขภาพจิตตั้งแต่ 0-20 คะแนน ซึ่งส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนน 0 คะแนน จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 รองลงมาคือ มีคะแนน 1 คะแนน จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนต่ำสุดคือ 0 คะแนน และคะแนนสูงสุดคือ 20 คะแนน โดยคะแนนเฉลี่ยของภาวะสุขภาพจิต เท่ากับ 2.30 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.368 และเมื่อคิดเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาภาวะสุขภาพจิต คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนตั้งแต่ 4 คะแนนขึ้นไป พบว่า คะแนนเฉลี่ยของภาวะสุขภาพจิต เท่ากับ 7.57 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.818

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

3.1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับภาวะสุขภาพจิต

ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาวะสุขภาพจิต

ปัจจัยส่วนบุคคล	ภาวะสุขภาพจิต				χ^2	df	p-value
	ภาวะสุขภาพจิตปกติ		มีปัญหาสุขภาพจิต				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
อายุ							
20-40 ปี	189	54.6	54	58.1	0.226	1	0.635
41-60 ปี	157	45.4	39	41.9			
ศาสนา							
พุทธ	327	94.5	86	92.5	0.241	1	0.624
อิสลาม	19	5.5	7	7.5			
ภูมิลำเนา							
กรุงเทพมหานคร	126	36.4	43	46.2	4.993	2	0.082
เขตภาคกลาง	131	37.9	24	25.8			
นอกเขตภาคกลาง	89	25.7	26	28.0			
สถานภาพสมรส							
โสด	48	13.9	8	8.6	2.418	2	0.298
คู่	269	77.7	79	84.9			
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	29	8.4	6	6.5			
ระดับการศึกษา							
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	242	69.9	61	65.6	0.461	1	0.497
ตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไป	104	30.1	32	34.4			
อาชีพเดิม							
รับจ้าง	204	59.0	52	55.9	0.168	1	0.682
ไม่ได้รับจ้าง	142	41.0	41	44.1			

[B] Fisher's Exact Test, $^{**}p < 0.01$, $^{*}p < 0.05$

ตารางที่ 13 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาวะสุขภาพจิต

ปัจจัยส่วนบุคคล	ภาวะสุขภาพจิต				χ^2	df	p-value
	ภาวะสุขภาพจิตปกติ		มีปัญหาสุขภาพจิต				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
รายได้							
ไม่เกิน 5,000 บาท	74	21.4	19	20.4	0.050	2	0.975
5,001-10,000 บาท	208	60.1	57	61.3			
มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป	64	18.5	17	18.3			
สถานภาพทางการเงิน							
พอใช้ (มี/ไม่มีเงินเหลือเก็บ)	230	66.5	42	45.2	13.236	1	0.000**
ไม่พอใช้หยิบยืม/เป็นหนี้	116	33.5	51	54.8			
ภาระหนี้สิน							
ไม่มี	116	33.5	16	17.2	8.526	1	0.004**
มี	230	66.5	77	82.8			
จำนวนหนี้สิน							
น้อยกว่า 5,000 บาท	207	90.0	65	84.4	1.271	1	0.260
มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป	23	10.0	12	15.6			
ภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว							
ไม่มี	39	11.3	6	6.5	1.364	1	0.243
มี	307	88.7	87	93.5			
จำนวนสมาชิกที่รับผิดชอบ							
มี 1-2 คน	110	35.8	25	28.7	1.753	2	0.416
มี 3-4 คน	158	51.5	48	55.2			
มากกว่า 4 คน	39	12.7	14	16.1			
โรคประจำตัว							
ไม่มี	274	79.2	58	62.4	10.363	1	0.001**
มี	72	20.8	35	37.6			
ช่วงเวลาที่มีโรคประจำตัว							
ก่อนทำอาชีพเก็บขยะ	8	11.1	6	17.1	-	-	0.379[B]
หลังทำอาชีพเก็บขยะ	64	88.9	29	82.9			

[B] Fisher's Exact Test, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

ตารางที่ 13 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาวะสุขภาพจิต

ปัจจัยส่วนบุคคล	ภาวะสุขภาพจิต				χ^2	df	p-value
	ภาวะสุขภาพจิตปกติ		มีปัญหาสุขภาพจิต				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
การใช้ยาและสารเสพติด							
ไม่ใช้	78	22.5	24	25.8	0.274	1	0.601
ใช้	268	77.5	69	74.2			
ประเภทของยาและสารเสพติด							
- ยาแก้ปวด							
ไม่มี	117	43.7	25	36.2	0.955	1	0.328
มี	151	56.3	44	63.8			
- ยาขยัน/ยาบ้า							
ไม่มี	267	99.6	69	100.0	-	-	1.000[B]
มี	1	0.4	0	0.0			
- เครื่องดื่มประเภทชูกำลัง							
ไม่มี	123	45.9	33	47.8	0.023	1	0.880
มี	145	54.1	36	52.2			
- เครื่องดื่มแอลกอฮอล์							
ไม่มี	210	78.4	46	66.7	3.493	1	0.062
มี	58	21.6	23	33.3			
- กาแฟ							
ไม่มี	143	53.4	39	56.5	0.112	1	0.738
มี	125	46.6	30	43.5			
- บุหรี่							
ไม่มี	136	50.7	29	42.0	1.338	1	0.247
มี	132	49.3	40	58.0			
การใช้สารเสพติด							
ไม่ใช้/ใช้ยาที่ไม่ใช่สารเสพติด	182	52.6	49	52.7	0.000	1	1.000
ใช้ (ยา/สารเสพติด > 1 ชนิด)	164	47.4	44	47.3			

[B] Fisher's Exact Test, $^{**}p < 0.01$, $^{*}p < 0.05$

จากตารางที่ 13 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาวะสุขภาพจิต โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) พบว่า สถานภาพทางการเงิน ภาระหนี้สิน และโรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านอายุ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพเดิม รายได้ จำนวนหนี้สิน ภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว จำนวนสมาชิก ช่วงเวลาที่มีโรคประจำตัว การใช้ยาและสารเสพติด ประเภทของยาและสารเสพติด และการใช้สารเสพติด พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับ ภาวะสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญ

อาชีพเดิม มีการแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรับจ้าง คือ รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน และทำงานเอกชน สำหรับกลุ่มไม่ได้รับจ้าง คือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา เกษตรกรรม/ประมง ค้าขาย และอาชีพอื่นๆ

การใช้สารเสพติด มีการแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มไม่ใช้ หรือ ใช้ยาที่ไม่ใช่สารเสพติด คือ ผู้ที่ไม่ใช้ยาและสารเสพติดใดๆเลย รวมทั้งผู้ที่ใช้ยาที่ไม่ใช่สารเสพติด เช่น ยาแก้ปวด กาแฟ และบุหรี่เพียงอย่างเดียว สำหรับกลุ่มใช้ คือ ผู้ที่ใช้ยาและสารเสพติดมากกว่า 1 ชนิด โดยแบ่งสารเสพติดเป็น ยาขยัน/ยาบ้า เครื่องดื่มประเภทชูกำลัง และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สถานภาพทางการเงิน มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01โดยที่พนักงานเก็บขยะส่วนใหญ่ที่มีปัญหาภาวะสุขภาพจิตมีสถานภาพทางการเงินไม่พอใช้ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 และมีสถานภาพทางการเงินพอใช้ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2

ภาระหนี้สิน มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่พนักงานเก็บขยะส่วนใหญ่ที่มีปัญหาภาวะสุขภาพจิตมีภาระหนี้สิน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 82.8 และไม่มีภาระหนี้สิน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2

โรคประจำตัว มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่พนักงานเก็บขยะส่วนใหญ่ที่มีปัญหาภาวะสุขภาพจิตไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 62.4 และมีโรคประจำตัว จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6

3.2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการทำงานกับภาวะสุขภาพจิต

ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับภาวะสุขภาพจิต

ปัจจัยด้านการทำงาน	ภาวะสุขภาพจิต				χ^2	df	p-value
	ภาวะสุขภาพจิตปกติ		มีปัญหาสุขภาพจิต				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
อายุงาน							
0-10 ปี	249	72.0	67	72.0	3.082	2	0.214
11-20 ปี	79	22.8	17	18.3			
มากกว่า 20 ปี	18	5.2	9	9.7			
เวลาในการปฏิบัติงาน							
ทำงาน 1 ผลัด	341	98.6	93	100.0	-	-	0.589[B]
ทำงานมากกว่า 1 ผลัด	5	1.4	0	0			
ช่วงเวลาทำงาน							
ช่วงเช้า	212	61.3	54	58.1	0.196	1	0.658
ช่วงบ่าย/กลางคืน/อื่นๆ	134	38.7	39	41.9			
จำนวนชั่วโมงการทำงาน							
0-8 ชั่วโมง	230	66.5	45	48.4	9.488	1	0.002**
มากกว่า 8 ชั่วโมง	116	33.5	48	51.6			
เหตุผลในการเลือกทำงาน							
- เป็นอาชีพที่คนในครอบครัวทำอาชีพนี้อยู่แล้ว							
ไม่มี	267	77.2	76	81.7	0.643	1	0.423
มี	79	22.8	17	18.3			
- เป็นอาชีพที่มีรายได้ประจำ							
ไม่มี	92	26.6	23	24.7	0.052	1	0.819
มี	254	73.4	70	75.3			
- เป็นอาชีพที่ไม่จำกัดวุฒิการศึกษา							
ไม่มี	120	34.7	38	40.9	0.961	1	0.327
มี	226	65.3	55	59.1			

[B] Fisher's Exact Test, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

ตารางที่ 14 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับภาวะสุขภาพจิต

ปัจจัยด้านการทำงาน	ภาวะสุขภาพจิต				χ^2	df	p-value
	ภาวะสุขภาพจิตปกติ		มีปัญหาสุขภาพจิต				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงในการทำงาน							
ไม่มี	34	9.8	6	6.5	0.642	1	0.423
มี	312	90.2	87	93.5			
ประเภทความเสี่ยง							
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค							
ไม่มี	18	5.8	7	8.0	0.275	1	0.600
มี	294	94.2	80	92.0			
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ							
ไม่มี	47	15.1	20	23.0	2.517	1	0.113
มี	265	84.9	67	77.0			
อุบัติเหตุ							
ไม่เคย	211	61.0	51	54.8	0.909	1	0.340
เคย	135	39.0	42	45.2			
ประเภทอุบัติเหตุ							
อุบัติเหตุจากกองขยะ	96	71.1	29	69.0	0.004	1	0.950
อุบัติเหตุจากรถ	39	28.9	13	31.0			
ผลกระทบจากอุบัติเหตุ							
ไม่มี	74	54.8	28	66.7	1.389	1	0.239
มี	61	45.2	14	33.3			
ประเภทผลกระทบ							
ผลกระทบต่อการบาดเจ็บ	46	75.4	11	78.6	0.227	2	0.893
ผลกระทบต่อการทำงาน	8	13.1	2	14.3			
ผลกระทบต่ออวัยวะร่างกาย	7	11.5	1	7.1			

[B] Fisher's Exact Test, $^{**}p < 0.01$, $^{*}p < 0.05$

ตารางที่ 14 (ต่อ) แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับภาวะสุขภาพจิต

ปัจจัยด้านการทำงาน	ภาวะสุขภาพจิต				χ^2	df	p-value
	ภาวะสุขภาพจิตปกติ		มีปัญหาสุขภาพจิต				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
อาชีพเสริม							
ไม่มี	265	76.6	64	68.8	1.962	1	0.161
มี	81	23.4	29	31.2			
ประเภทอาชีพเสริม							
รับจ้าง	55	67.9	21	72.4	0.047	1	0.828
ไม่ได้รับจ้าง	26	32.1	8	27.5			

[B] Fisher's Exact Test, $^{**}p < 0.01$, $^{*}p < 0.05$

จากตารางที่ 14 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับภาวะสุขภาพจิต โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) พบว่า จำนวนชั่วโมงการทำงานมีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านอายุงาน เวลาในการปฏิบัติงาน ช่วงเวลาทำงาน เหตุผลในการเลือกทำงาน ความเสี่ยงในการทำงาน ประเภทความเสี่ยง อุบัติเหตุ ประเภทอุบัติเหตุ ผลกระทบจากอุบัติเหตุ ประเภทผลกระทบ อาชีพเสริม และประเภทอาชีพเสริม พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญ

ประเภทอาชีพเสริม มีการแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรับจ้าง คือ รับจ้างทั่วไป/ผู้ใช้แรงงาน และทำงานเอกชน สำหรับกลุ่มไม่ได้รับจ้าง คือ ค้าขาย เกษตรกรรม/ประมง และนักศึกษา

จำนวนชั่วโมงการทำงาน มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่พนักงานเก็บขยะส่วนใหญ่ที่มีปัญหาภาวะสุขภาพจิตมีจำนวนชั่วโมงการทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 และมีจำนวนชั่วโมงการทำงาน ตั้งแต่ 0-8 ชั่วโมง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4

ตารางที่ 15 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆกับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

ปัจจัย	χ^2	Significance
อายุ	0.226	0.635
ศาสนา	0.241	0.624
ภูมิลำเนา	4.993	0.082
สถานภาพสมรส	2.418	0.298
ระดับการศึกษา	0.461	0.497
อาชีพเดิม	0.168	0.682
รายได้	0.050	0.975
สถานภาพทางการเงิน	13.236	0.000**
ภาระหนี้สิน	8.526	0.004**
จำนวนหนี้สิน	1.271	0.260
ภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว	1.364	0.243
จำนวนสมาชิกที่รับผิดชอบ	1.753	0.416
โรคประจำตัว	10.363	0.001**
ช่วงเวลาที่มีโรคประจำตัว	-	0.379[B]
การใช้ยาและสารเสพติด	0.274	0.601
การใช้สารเสพติด	0.000	1.000
อายุงาน	3.082	0.214
เวลาในการปฏิบัติงาน	-	0.589[B]
ช่วงเวลาทำงาน	0.196	0.658
จำนวนชั่วโมงการทำงาน	9.488	0.002**
เหตุผลเป็นอาชีพที่คนในครอบครัวทำอาชีพนี้อยู่แล้ว	0.643	0.423
เหตุผลเป็นอาชีพที่มีรายได้ประจำ	0.052	0.819
เหตุผลเป็นอาชีพไม่จำกัดวุฒิการศึกษา	0.961	0.327
ความเสี่ยงในการทำงาน	0.642	0.423
เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค	0.275	0.600
เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ	2.517	0.113

[B] Fisher's Exact Test, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

ตารางที่ 15 (ต่อ) สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆกับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

ปัจจัย	χ^2	Significance
อุบัติเหตุ	0.909	0.340
ประเภทอุบัติเหตุ	0.273	0.601
ผลกระทบ	1.389	0.239
ประเภทผลกระทบ	0.227	0.893
อาชีพเสริม	1.962	0.161
ประเภทอาชีพเสริม	0.047	0.828

[B] Fisher's Exact Test, $^{**}p < 0.01$, $^{*}p < 0.05$

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ พบว่า สถานภาพทางการเงิน ภาระหนี้สิน โรคประจำตัว และจำนวนชั่วโมงการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยด้านอายุ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพเดิม รายได้ จำนวนหนี้สิน ภาระดูแลรับผิดชอบครอบครัว จำนวนสมาชิก ช่วงเวลาที่มีโรคประจำตัว การใช้ยาและสารเสพติด การใช้สารเสพติด อายุงาน เวลาในการปฏิบัติงาน ช่วงเวลาทำงาน เหตุผลในการเลือกทำงาน ความเสี่ยงในการทำงาน ประเภทความเสี่ยง อุบัติเหตุ ประเภทอุบัติเหตุ ผลกระทบจากอุบัติเหตุ ประเภทผลกระทบ อาชีพเสริม และประเภทอาชีพเสริม พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่ทำนายภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ

ในการวิเคราะห์ปัจจัยทำนายที่มีผลต่อภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุ (Multiple Logistic Regression Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Binary Logistic Regression และได้ทำการเลือกตัวแปรอิสระเข้าตัวแบบถดถอยโดยวิธี Enter Method ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้น มีดังต่อไปนี้

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) : ภาวะสุขภาพจิต

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรจากปัจจัยส่วนบุคคล

- อายุ
- ภูมิลำเนา
- สถานภาพสมรส
- รายได้
- สถานภาพทางการเงิน
- ภาระหนี้สิน
- ภาวะสุขภาพทางกาย

ตัวแปรจากปัจจัยด้านการทำงาน

- อายุงาน
- จำนวนชั่วโมงการทำงาน
- อาชีพเสริม

ตารางที่ 16 **ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทำนายที่มีผลต่อภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ โดยใช้ตัวแปรจากปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการทำงาน กับภาวะสุขภาพจิต เข้าสมการการวิเคราะห์ทางสถิติถดถอยพหุ Multiple Logistic Regression Analysis**

ปัจจัย	B	S.E.	Sig	Adjust OR	95.0% C.I. for OR	
					Lower	Upper
ภาวะสุขภาพทางกาย	0.735	0.260	0.005**	2.086	1.253	3.472
สถานภาพทางการเงิน	0.665	0.249	0.007**	1.944	1.194	3.164
จำนวนชั่วโมงการทำงาน	0.651	0.245	0.008**	1.917	1.187	3.097
ภาระหนี้สิน	0.650	0.311	0.036*	1.915	1.042	3.520
ค่าคงที่ (Constant)	-2.585	0.311	0.000	0.075		

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

จากตารางที่ 16 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ Multiple Logistic Regression Analysis โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Binary Logistic Regression และได้ทำการเลือกตัวแปรอิสระเข้าตัวแบบถดถอยโดยวิธี Enter Method พบว่า ตัวแปรที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับภาวะสุขภาพจิตของพนักงานเก็บขยะ คือ ภาวะสุขภาพทางกาย สถานภาพทางการเงิน จำนวนชั่วโมงการทำงาน และภาระหนี้สิน

ภาวะสุขภาพทางกาย โดยพบว่า พนักงานเก็บขยะที่มีโรคทางกายจะมีปัญหาภาวะสุขภาพจิตสูงประมาณ 2 เท่าของพนักงานเก็บขยะที่ไม่มีโรคทางกาย (Adjust OR = 2.09)

สถานภาพทางการเงิน โดยพบว่า พนักงานเก็บขยะที่มีสถานภาพทางการเงินไม่พอใช้จะมีปัญหาภาวะสุขภาพจิตสูงประมาณเกือบ 2 เท่าของพนักงานเก็บขยะที่มีสถานภาพทางการเงินพอใช้ (Adjust OR = 1.94)

จำนวนชั่วโมงการทำงาน โดยพบว่า พนักงานเก็บขยะที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงจะมีปัญหาภาวะสุขภาพจิตสูงประมาณเกือบ 2 เท่าของพนักงานเก็บขยะที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงาน 0-8 ชั่วโมง (Adjust OR = 1.92)

ภาระหนี้สิน โดยพบว่า พนักงานเก็บขยะที่มีภาระหนี้สินจะมีปัญหาภาวะสุขภาพจิตสูงประมาณเกือบ 2 เท่าของพนักงานเก็บขยะที่ไม่มีภาระหนี้สิน (Adjust OR = 1.92)